

Asia: VN/6136/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja kauppakamarilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yleisesti esityksestä

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa aiheesta: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi osakeyhtiölain, osuuskuntalain ja kauppakamarilain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia ja kauppakamarilakia. Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön pörssiyhtiöiden hallintoelinten jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamista ja siihen liittyviä toimenpiteitä koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2381. Direktiivi koskee vain suuria osakeyhtiömuotoisia pörssiyhtiöitä. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin velvoitteiden ulottamista kansallisesti myös vastaavanlaisiin osuuskuntiin, jotta pörssiosuuskuntia vastaavat säännökset vastaavat pörssiyhtiöitä koskevia erityissäännöksiä.

Pääomasijoittajat ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja lausuu asiassa seuraavaa:

Mitä mieltä olette soveltamisalaa koskevista ehdotuksista? (OYL 6 luvun 9 a § ja OKL 6 luvun 9 a §)

Pääomasijoittajat ry kannattaa luonnoksessa hallituksen esityksesi valittua lähestymistapaa, jossa soveltamisala on rajattu vain suurempiin pörssiyhtiöihin.

Tämä jättää mahdollisuuden asian kehittämiseksi itsesäätelyn eli Hallinnointikoodin kautta, jossa voidaan pörssiyhtiöitä velvoittavin suosituksin mutta lainsäädäntöä joustavammin (comply or explain-periaatteen soveltaminen), laajentaa valittua soveltamisalaa tarkoituksenmukaisesti.

Näin voidaan välttää pienempien pörssiyhtiöiden hallinnollinen taakka. Lisäksi valittu ratkaisu poistaa sen, että kiintiölainsäädännöstä tulisi listautumisen este.

Mitä mieltä olette ehdotetusta kiintiötavoitteesta? (OYL 6 luvun 9 a § ja OKL 6 luvun 9 a §)

Ns. kiintiödirektiivin implementoinnissa on tullut valita, pyritäänkö kansallisesti siihen, että soveltamisalaan kuuluvissa pörssiyhtiöissä on

a) aliedustetun sukupuolen edustajilla on vähintään 40 prosenttia toimivaan johtoon kuulumattomien jäsenten hallintoelinpaikoista;

b) aliedustetun sukupuolen edustajilla on vähintään 33 prosenttia kaikista hallintoelinpaikoista, kun mukaan luetaan sekä toimivaan johtoon kuuluvat että toimivaan johtoon kuulumattomat hallintoelinten jäsenet.

Pääomasijoittajat ry kannattaa valittua 40 %:n kiintiötavoitetta toimivaan johtoon kuulumattomien jäsenten hallintoelinpaikoista.

Pääomasijoittajat ry kuitenkin katsoo, että pelkkä pykäläteksti saattaa antaa vaikutelman tiukasta 40 % rajasta ilman pyöristämismahdollisuuksia. Toimivampi muotoilu voisi tuoda esille sen, että naisten ja miesten tulee olla tasapuolisesti edustettuna hallituksessa. Tasapuolisuus toteutuu, kun aliedustettua sukupuolta on lähin 40 prosentin osuutta vastaava määrä mutta korkeintaan 49 prosenttia.

Mitä mieltä olette ehdotetusta raportoinnista? (VMA 7 §:n 5 kohta)

Pääomasijoittajat ry:n toteaa, että esitetty raportointivelvoite tuo vain vähäisiä lisäyksiä aikaisempaan Hallinnointikoodin edellyttämään raportointiin ja lisäyksiä voidaan pitää oikeasuhteisina direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Mitä mieltä olette ehdotetusta sukupuolten tasapuolista edustusta pörssiyhtiöissä edistävästä toimielimestä? (Kauppakamarilaki 2 § 3 mom. 5 kohta)

edistämiseksi. Se on ollut aktiivinen asian edistäjä itsesääntelyn keinoin ja tuottanut naisjohtajille koulutusohjelmia ja verkostoitumistilaisuuksia tasoittaakseen heidän tietään pörssiyhtiöiden johtoryhmiin ja hallituspaikkoihin.

Keskuskauppakamari on tuottanut dataa ja analyyseja pörssiyhtiöiden hallituspaikkojen jakautumisesta ja johtoryhmien kokoonpanosta. Sillä on paljon tutkittua tietoa tilanteesta niin Suomessa kuin muualla maailmassa.

Edellä oleva huomioiden Pääomasijoittajat ry pitää Keskuskauppakamaria luontevana paikkana sijoittaa ko. toimielin.

Mitä mieltä olette direktiivin sisältyvien jäsenvaltio-optioiden käyttämisestä?

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan otettavaksi käyttöön direktiivin sallima optio, joka mahdollistaa hallituksen jäsenten valintaprosessia koskevien tarkempien säännösten soveltamisen lykkäämisen.

Pääomasijoittajat ry kannattaa esitystä, jossa jäsenvaltio-optio on otettu käyttöön. Hallitusohjelmankin mukaan tavoitteena on purkaa ylisääntelyä ja hallinnollista taakkaa. Yhtiöille ei ole syytä asettaa ylimääräisiä velvoitteita, jotka varsin huonosti soveltuisivat suomalaisten pörssiyritysten hallinnointijärjestelmiin.

Mitä mieltä olette rekrytointiprosessia koskevien säännösten täytäntöönpanosta? (OYL 6 luvun 9 b § ja OKL 6 luvun 9 b §)

Esitetty pykälä tulee voimaan valtiovarainministeriön asetuksella, mikäli pykälän soveltamisalaan kuuluvissa pörssiyrityksissä aliedustetun sukupuolen edustajien määrä laskisi alle 30 prosenttiin.

Pääomasijoittajat ry:llä ei ole asiasta huomautettavaa.

Mitä mieltä olette ehdotetuista seuraamuksista?

Pääomasijoittajat ry:llä ei ole huomautettavaa ehdotetuista seuraamuksista. Ne vastaavat voimassa olevaa käytäntöä.

Muut näkemykset direktiivin täytäntöönpanoon liittyen?

Luonnoksessa on vielä jonkin verran teknistä korjattavaa ja selkeitä virheitä. Esimerkiksi

- s. 3. Suomen Arvopaperimarkkinayhdistys -> korjattava muotoon Arvopaperimarkkinayhdistys
- s. 3 Listayhtiöiden hallinnointikoodi -> korjattava muotoon Hallinnointikoodi
- s. 11 nimitystoimikunta -> on selkeämpää käyttää termiä osakkeenomistajien nimitystoimikunta
- s. 12 todetaan, että Arvopaperimarkkinayhdistys suosittaa, että selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan erillisenä kertomuksena. -> Hallituksen esityksessä lienee syytä selvyden vuoksi todeta, että ko. suositus ollaan poistamassa hallinnointikoodista sen käynnissä olevan päivitystyön aikana.

- s. 13 todetaan, että ”Vuoden 2023 keväällä soveltamisalaan kuuluvien yhtiöiden sukupuolijakaumasta 35 prosenttia oli naisia.” -> korjattava muotoon Vuoden 2023 keväällä soveltamisalaan kuuluvien yhtiöiden hallituksissa 35 prosenttia oli naisia.
- s. 20 taulukon yläpuolella oleva teksti on täysin harhaanjohtava
 - o teksti viittaa Keskuskauppakamarin naisjohtajaselvitykseen 2/2023 - > teksti on lainattu Keskuskauppakamarin naisjohtajaselvityksestä 1/2023
 - o kyseistä kappaletta lukuun ottamatta koko muu luku ja alla oleva taulukko käsittelee naisten osuutta hallituksissa, nyt kappaleessa oleva teksti viittaa naisten johtoryhmäpaikkoihin
 - o taulukon yläpuolella oleva teksti ja itse taulukko eivät vastaa toisiinsa toisen käsitellessä johtoryhmäpaikkoja toisen hallitusjäsenyyksiä
- s. 22. väitetään, että ”Vuonna 2022 kaikkien pörssiyhtiöiden hallituksen jäsenistä vain 28 prosenttia oli naisia. -> 28 % viittaa johtoryhmien naisjäsenten prosenttiosuuteen. Vuonna 2022 kaikkien pörssiyhtiöiden hallituksen jäsenistä naisia oli 33 %.

Horttanainen Anne
Pääomasijoittajat ry